

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi – w sprawie z powództwa P. C. przeciwko (...) w W. – zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.239,98 zł z odsetkami za opóźnienie od dnia 16 marca 2016 r. do dnia zapłaty jak również – tytułem kosztów procesu – kwotę 1.329,00 zł.

Sąd I instancji ustalił, iż w dniu 20 grudnia 2015 r. doszło do kolizji, w wyniku której uszkodzony został pojazd marki T. (...) o numerze rejestracyjnym (...) użytkowany przez P. C. zaś sprawca tego zdarzenia – w zakresie swej odpowiedzialności cywilnej – chroniony był przez (...) w W.. Powód – z uwagi na wykonywaną przez niego pracę taksówkarza w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. oraz uszkodzenie własnego samochodu – zawarł z ostatnio wskazanym podmiotem umowę najmu pojazdu zastępczego, którego przedmiot stanowił samochód marki T. (...) będący autem przystosowanym do pełnienia funkcji taksówki. Najem samochodu zastępczego – jak ustalił Sąd Rejonowy – trwał do dnia 10 lutego 2016 r. i obejmował okres 52. dni. Z tytułu korzystania przez powoda z auta zastępczego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wystawił fakturę VAT, w treści której obciążył P. C. obowiązkiem zapłaty kwoty 6.764,16 zł netto (8.319,92 zł brutto).

Z ustaleń Sądu I instancji wynika także, iż P. C. zgłosił roszczenie obejmujące koszty naprawy posiadanego przez siebie samochodu zaś pozwany ubezpieczyciel – pismem z dnia 21 stycznia 2016 r. – po oszacowaniu kosztów naprawy samochodu marki T. (...) na kwotę 47.686,28 zł, ustaleniu wartości tego pojazdu przed wystąpieniem zdarzenia szkodzącego na poziomie kwoty 18.000,00 zł oraz wartości tzw. pozostałości na kwotę 9.000,00 zł, poinformował podmiot poszkodowany o rozliczeniu tej szkody w pojeździe P. C. jako całkowitej.

Pismem z dnia 1 marca 2016 r. powód dokonał zgłoszenia u strony pozwanej dalszej szkody – roszczenia obejmującego wydatki związane z najmem samochodu zastępczego zaś decyzją z dnia 15 marca 2016 r. (...) w W. przyznało – jako odszkodowanie z tego tytułu – kwotę 6.079,94 zł; należność tę strona pozwana wypłaciła P. C. w dniu 17 marca 2016 r. Sąd I instancji ustalił także, iż poszkodowany sprzedał pojazd marki T. (...) w dniu 22 lutego 2016 r. za kwotę 9.000,00 zł – za cenę jaką pozwany ubezpieczyciel zaproponował podmiotowi zajmującemu się skupem aut uszkodzonych. Jak również stwierdził Sąd Rejonowy, strona powodowa oprócz samochodu marki T. (...) posiadała także pojazd marki A. (...), jednakże samochód ten nie był przystosowany do zarobkowego przewozu osób.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał żądanie P. C. za uzasadnione i tym samym zasługujące w całości na uwzględnienie. Sąd I instancji podniósł, iż w realiach niniejszej sprawy poza sporem pozostawało przejęcie przez (...) w W. w trybie przepisów art. 822 § 1 – 4 kc odpowiedzialności za skutki kolizji drogowej z dnia 20 grudnia 2015 r., w wyniku której został uszkodzony samochód marki T. (...). W ocenie Sądu Rejonowego, mając na uwadze – wynikającą z przepisu art. 361 § 2 kc - zasadę pełnego odszkodowania oraz pełnej kompensaty uszczerbku, przyjąć należało że koszty najmu pojazdu zastępczego wraz z należnościami pochodnymi związanymi z podstawieniem pojazdu zastępczego do klienta oraz jego odbioru – tak jak koszty związane z naprawą uszkodzonego auta - stanowią element szkody P. C., gdyż pozostają one w adekwatnej relacji przyczynowo – skutkowej (art. 361 § 1 kc) ze zdarzeniem z dnia 20 grudnia 2015 r. (w uzasadnieniu błędnie wskazano datę zdarzenia szkodzącego jako dzień 27 kwietnia 2015 r.). Jak wskazał Sąd I instancji, ogólny czasookres, który uprawnia poszkodowanego do uzyskania stosownej rekompensaty gwarancyjnej ubezpieczyciela, nie może być utożsamiany jedynie z czasem technologicznej naprawy uszkodzonego pojazdu, gdyż ten ostatni nie uwzględnia rozlicznych, często złożonych okoliczności towarzyszących procesowi restytucyjnemu. Strona pozwana rozliczając niniejszą szkodę jako całkowitą powinna uwzględnić czas pomiędzy wynajęciem przez poszkodowanego pojazdu zastępczego a wypłatą odszkodowania, która nastąpiła 17 marca 2016 r. a najem zaś trwał do 10 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy podniósł, iż na gruncie rozpoznawanej sprawy nie można stwierdzić, że działania poszkodowanego miały wpływ na wydłużenie czasu najmu pojazdu zastępczego zaś ustalona w umowie dobowo stawka najmu (wynosząca 130,08 zł netto) nie miała charakteru wygórowanego gdyż mieściła się w przyjętych stawkach rynkowych.

Wskazując, iż wynoszący 52 dni okres najmu auta zastępczego nie został zakwestionowany przez pozwanego ubezpieczyciela oraz że (...) w W. zaspokoilo uszczerbek P. C. w zakresie wydatków związanych z najmem takiego samochodu w zakresie kwoty 6.074,94 zł, Sąd I instancji podniósł że brakująca kwota – stanowiąca różnicę pomiędzy należnością wskazaną w treści wystawionego przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. dokumentu rozliczeniowego VAT a kwotą dotychczas wypłaconą przez stronę pozwaną (należność w wysokości 2.239,98 zł) – jest konieczna do pokrycia w pełni szkody P. C., tym bardziej iż powód przedstawił dokumenty potwierdzające fakt korzystania z samochodu zastępczego oraz wykazał poniesione przez niego koszty z tego tytułu zaś (...) w W. nie przedstawiło dowodów, w szczególności z opinii biegłego, które mogłyby podważyć roszczenie powoda. Uznając zatem, iż pozwany ubezpieczyciel nie wypłacił P. C. odszkodowania, które stanowiłoby pełną rekompensatę poczynionych wydatków z tytułu najmu samochodu zastępczego, uzasadnionym było obciążenie (...) w W. obowiązkiem zapłaty poszkodowanemu kwoty 2.239,98 zł. Jako podstawę zasądzenia od pozwanego ubezpieczyciela odsetek z tytułu opóźnienia Sąd Rejonowy wskazał przepis art. 481 § 1 i § 2 kc w zw. z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. z 2016 r., poz. 2060 z późn. zm.), obciążając stronę pozwaną obowiązkiem zapłaty tych należności ubocznych od dnia 16 marca 2016 r.

Sąd I instancji rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparł na treści przepisu art. 98 § 1 i § 3 kpc przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sprawy. Uznając, iż P. C. wygrał sprawę w całości, strona pozwana została zobowiązana do zwrotu powodowi kwoty 112,00 zł z tytułu uiszczonej opłaty od pozwu, kwoty 17,00 zł z tytułu opłaty skarbowej od dokumentu stwierdzającego ustanowienie pełnomocnika oraz kwoty 1.200,00 zł jako kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w części dotyczącej obciążenia (...) w W. obowiązkiem zapłaty P. C. kwoty 1.951,20 zł oraz w zakresie dotyczącym kosztów postępowania zostało zaskarżone apelacją przez pozwanego ubezpieczyciela.

Strona skarżąca zarzuciła Sądowi I instancji:

1. naruszenie prawa procesowego – art. 328 § 1 kpc poprzez bezzasadne zaniechanie przedstawienia w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których pozwany wnosił o oddalenie powództwa, co pozwoliło Sądowi na zaniechanie dokonania ich oceny prawnej przy wskazaniu podstawy prawnej wyroku, a w konsekwencji na wydanie wyroku bez rozważenia kwestii przyczynienia się powoda do zwiększenia rozmiaru szkody poprzez sprzeczny z zasadami współzycia społecznego brak współdziałania z pozwanym przy wykonaniu zobowiązania, jak również poprzez zaniechanie wskazania przyczyn, dla których Sąd pominął zgłoszony wniosek o dowód z dokumentu - zgłoszenia szkody;
2. obrazę przepisów prawa materialnego – art. 354 § 2 kc i art. 826 kc poprzez błędną ocenę prawną, że zaniechanie zgłoszenia szkody w siedzibie pozwanego w dniu następnym po jej zaistnieniu i przesłanie zgłoszenia szkody przez pełnomocnika listem poleconym wysłanym w okresie przedświadczeniowym nie stanowiło sprzeczności z zasadami współzycia społecznego braku współdziałania wierzyciela z dłużnikiem przez pełnomocnika, które doprowadziło do bezzasadnego przedłużenia okresu najmu pojazdu zastępczego o 15 dni, pomiędzy dniem 21 grudnia 2015 r., kiedy szkoda mogła zostać zgłoszona pozwanemu a dniem 4 stycznia 2016 r. kiedy pozwany otrzymał zgłoszenie szkody listem poleconym.

Wskazując na powyższe uchybienia Sądu Rejonowego (...) w W. domagało się zmiany zaskarżonego wyroku w jego punkcie 1. i zasądzenie od pozwanego jedynie kwoty 388,78 zł oraz oddalenie powództwa w pozostałej części jak również orzeczenie o kosztach procesu za I instancję według zasady ich stosunkowego rozdzielenia i zwrot kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Strona skarżąca wskazała, iż Sąd I instancji pominął w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia – istotną dla oceny prawnej stanu faktycznego - argumentację prawną pozwanego, w szczególności że Sąd ten w żaden sposób nie ustosunkował się do zarzutu (...) w W. doprowadzenia przez P. C. do bezzasadnego powiększenia rozmiaru szkody w ten sposób, iż sporządzone przez reprezentującego powoda prawnika - profesjonalistę zgłoszenie szkody a datowane

3 dni pod zdarzeniu (23 grudnia 2015 r.) zostało wysłane (...) w okresie przedświątym, choć oczywistym było że opóźni to doręczenie w sposób znaczny a co w konsekwencji będzie miało wpływ na szybkość podjęcia czynności likwidacyjnych. Pozwany ubezpieczyciel wskazał bowiem, iż w sytuacji kiedy już od dnia wypadku powód najmował pojazd zastępczy (co jest równoznaczne z tym, iż od początku P. C. wiedział, iż szkoda obejmie także koszty takiego najmu, które poniesie strona pozwana) to należy uznać, że zasady współżycia społecznego nakazywały złożenie pisma w siedzibie poszkodowanego (nawet gdyby zachodziła potrzeba udania się do tej siedziby taksówką) lub skorzystanie z powszechnie dostępnej platformy internetowej nie zaś z usług (...) – każdy dzień opóźnienia w zgłoszeniu uszczerbku powiększał jego rozmiar w istotny sposób a skorzystanie z innej niż (...) metody doręczenia zgłoszenia nie było nadmiernie uciążliwe. W ocenie (...) w W. pominięcie tych kwestii pozwoliło Sądowi Rejonowemu na wskazanie w opisie ustaleń faktycznych jedynie tego, że auto zastępcze zostało najęte na okres 52. dni zaś korzystanie z tego samochodu zakończyło się w dniu 10 lutego 2016 r. bez jednoczesnego określenia trybu zgłoszenia szkody stronie pozwanej jak również ustalenia kiedy takie zgłoszenie zostało jej doręczone. Skarżący podniósł nadto, iż Sąd I instancji nie odniósł się do złożonego przez pozwanego wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentu - z akt likwidacji szkody, tj. zgłoszenia szkody wraz z kopertą pocztową a zgłoszonego na okoliczność daty zawiadomienia pozwanego o szkodzie i sposobu zawiadomienia choć - w świetle zarzutu doprowadzenia przez pozwanego do powiększenia rozmiaru szkody - był to dowód istotny. W ocenie pozwanego ubezpieczyciela taki sposób sporządzenia uzasadnienia narusza przepis art. 328 § 2 kpc, gdyż pomija ono fakty istotne dla rozstrzygnięcia, do których Sąd powinien był się odnieść przy wyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku.

Strona pozwana wskazała także, iż na P. C. spoczywał obowiązek współdziałania z ubezpieczycielem jako dłużnikiem w wykonaniu przez pozwanego zobowiązania, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, tak aby nie doszło do powiększenia rozmiaru szkody. (...), chcąc wypłacić odszkodowanie, musiało otrzymać zawiadomienie o szkodzie, które dopiero pozwalało mu wszcząć postępowanie zmierzające do likwidacji uszczerbku – w tym stanie rzeczy każdy dzień opóźnienia w zgłoszeniu szkody zwiększał uszczerbek wynikający z najmu auta zastępczego. Zatem w sytuacji, w której – tak jak w niniejszej sprawie – P. C. już od dnia wypadku był najemcą auta zastępczego wiedząc tym samym, iż szkoda obejmie uszczerbek związany z wydatkami na najem takiego samochodu (do którego zrefundowania będzie zobowiązany pozwany), obowiązek strony powodowej (jako wierzyciela) współdziałania z pozwanym w sposób zgodny z zasadami współżycia społecznego nakazywał jej złożenie pisma w dniu następnym po kolizji i to bezpośrednio w siedzibie poszkodowanego (nawet gdyby trzeba było udać się tam taksówką) lub za pomocą powszechnie dostępnej platformy internetowej nie zaś poprzez skorzystanie z usług (...), tym bardziej iż – jak już wyżej wskazano – użycie innej aniżeli droga pocztowa metody doręczenia nie było nadmiernie uciążliwe, tym bardziej iż koszt najmu taksówki dla podjechania do siedziby oddziału pozwanego mógłby zostać pokryty w ramach odszkodowania. Mając na względzie wskazane wyżej okoliczności – w ocenie (...) w W. – zasadne jest postawienie P. C. zarzutu sprzecznego z zasadami współżycia społecznego braku współdziałania powoda z pozwanym i doprowadzenia w ten sposób do zwiększenia szkody o koszt najmu pojazdu zastępczego w okresie pomiędzy dniem, w którym szkoda mogła zostać zgłoszona a dniem, w którym wysłane listem poleconym zgłoszenie szkody dotarło do pozwanego czyli przez okres 15. dni, co z kolei pozbawia zasadności żądanie strony powodowej naprawienia jej uszczerbku w ostatnio wskazanym zakresie.

Powód w złożonej odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie środka odwoławczego złożonego przez (...) w W. i zasądzenie od pozwanego ubezpieczyciela kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jednocześnie P. C. domagał się dopuszczenia dowodu z dokumentu – wydruku ze strony internetowej (...) Spółka Akcyjna w W. dotyczącego przesyłki obejmującej zgłoszenie szkody dokonane pismem z dnia 23 grudnia 2015 r. – na okoliczność braku odbioru przesyłki przez pozwanego w dniu jej doręczenia (w dniu 30 grudnia 2015 r.).

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja strony pozwanej – jako niezasadna – podlegała oddaleniu w oparciu o przepis art. 385 kpc.

Na samym wstępie podnieść należy, iż strona skarżąca w treści środka odwoławczego zarzucała – w zakresie dotyczącym uchybienia przepisom prawa procesowego – naruszenie przez Sąd I instancji przepisu art. 328 § 1 kpc.

Zważywszy fakt, iż norma ta dotyczyła przypadków, w których Sąd I instancji sporządza uzasadnienie wyroku, terminu złożenia wniosku o sporządzenie takiego uzasadnienia i odrzucenia wniosku spóźnionego oraz biorąc pod uwagę uzasadnienie tego zarzutu (wskazanie na czym miało polegać uchybienie Sądu Rejonowego), przyjąć należało, iż w istocie rzeczy apelującemu chodziło o naruszenie przepisu art. 328 § 2 kpc określającego niezbędne elementy uzasadnienia wyroku sądu.

(...) w W. upatrywało naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 328 § 2 kpc w tym, iż Sąd ten – pomijając w treści uzasadnienia wskazania przyczyn, dla których ubezpieczyciel wnosił o oddalenie powództwa – nie dokonał ich oceny prawnej przy wskazaniu podstawy prawnej wyroku, nie rozważając tym samym kwestii przyczynienia się powoda do zwiększenia rozmiaru szkody poprzez sprzeczny z zasadami współzycia społecznego brak współdziałania z pozwanym jak również w tym, iż Sąd I instancji nie wskazał przyczyn, dla których pominął dowód z dokumentu – zgłoszenia szkody.

Odnosząc się do ostatniego zarzutu (pominięcia dowodu z dokumentu zgłoszenia szkody), w świetle tego iż w ustaleniach stanu faktycznego Sąd Rejonowy wskazał na ten dokument (choć w treści uzasadnienia *expressis verbis* nie określił daty, w której poszkodowany zgłosił roszczenie do ubezpieczyciela), nie sposób uznać go za zasadny. Fakt zgłoszenia szkody przez P. C. stanowił zatem element ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego sprawy.

Faktem jest iż (...) w W. w toku postępowania przed Sądem I instancji powoływało się na przyczynienie się poszkodowanego do zwiększenia szkody poprzez – w ocenie strony pozwanej – zbyt późne zgłoszenie szkody ubezpieczycielowi wynikające także z zawiadomienia o zdarzeniu i szkodzie za pośrednictwem (...) (listem poleconym) co w okresie przedświadczytnym miało znaczenie dla czasu obiegu korespondencji. Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia nie odniósł się w żaden sposób do tych kwestii, jednakże tego rodzaju uchybienie – w kontekście bezzasadności zarzutów obrazy przepisów prawa materialnego (art. 354 § 2 kc i 826 kc) – nie miało wpływu na treść rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Trudno uznać za zasadny zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego (art. 354 § 2 kc i art. 826 kc), które to naruszenie miało – w ocenie skarżącego – sprowadzać się do błędnej oceny prawnej jakoby zaniechanie zgłoszenia szkody w siedzibie pozwanego w dniu następnym po jej zaistnieniu i przesłanie tego zgłoszenia listem poleconym w okresie przedświadczytnym nie stanowiło braku współdziałania wierzyciela z dłużnikiem, prowadząc – zdaniem pozwanego – do bezzasadnego przedłużenia okresu najmu pojazdu zastępczego o 15 dni.

W sytuacji, w której zdarzenie szkodzące miało miejsce w dniu 20 grudnia 2015 r. (była to niedziela) zaś dnia następnego (21 grudnia 2015 r.) została wystawiona faktura VAT potwierdzająca transport uszkodzonego samochodu powoda do zakładu naprawczego, nie sposób uznać za naruszenie przez poszkodowanego obowiązku niezwłocznego zawiadomienia ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy o zdarzeniu poprzez wysłanie takiego zawiadomienia listem poleconym w dniu 23 grudnia 2015 r. Za nieuzasadniony uznać należy także zarzut pozwanego – jakoby w okolicznościach przedmiotowej sprawy – niewłaściwym było zawiadomienie ubezpieczyciela o zdarzeniu i szkodzie listem poleconym. Poszkodowany – z racji tego, iż ubezpieczyciel nie zakazuje możliwości zawiadomienia go o zdarzeniu i występującym uszczerbku pisemną drogą pocztową – miał prawo skorzystać z tej formy zawiadomienia o okolicznościach uzasadniających jego żądanie i tak też uczynił. W tym kontekście zarzut stawiany poszkodowanemu nie może się ostać - P. C. zgłosił szkodę w możliwie szybkim czasie i w tym zakresie trudno takiemu postępowaniu postawić zarzut jakoby było o no spóźnione. Podnieść również należy – na co słusznie zwraca uwagę strona powodowa w odpowiedzi na apelację – iż (...) w W. nie dokonało odbioru przesyłki zawierającej zawiadomienie o szkodzie, która została nadana w dniu 23 grudnia 2015 r. w możliwie najszybszym czasie, tj. w dniu 30 grudnia 2015 r. kiedy to była ona gotowa do odbioru w urzędzie pocztowym – zatem czas korzystania przez poszkodowanego z samochodu zastępczego został wydłużony, poprzez zachowanie pozwanego ubezpieczyciela, o okres blisko tygodnia (strona pozwana faktycznie dokonała odbioru kierowanej do niej korespondencji dopiero w dniu 4 stycznia 2016 r.). W tej sytuacji tym bardziej trudno jest stawiać poszkodowanemu zarzut braku współdziałania

z dłużnikiem i upatrywanie naruszenia obowiązku minimalizacji szkody poprzez uznanie za nadmiernie opóźnione skierowanie pisma zawierającego zgłoszenie szkody w 3. dniu roboczym po dacie wystąpienia zdarzenia szkodzącego.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie przepisów art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc, przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sprawy. Oddalenie środka odwoławczego skutkuje uznanie (...) w W. za przegrywającego postępowanie odwoławcze a tym samym za zobowiązanego do poniesienia jego kosztów, w tym należności wydatkowych przez P. C.. Te ostatnie obejmowały wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego strony powodowej, którego wysokość została określona na podstawie przepisów § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1800), uwzględniając datę wniesienia środka odwoławczego, w jego aktualnym brzmieniu.

(SSO Beata Matysik) (SSO Ryszard Badio) (SSR Paweł Kowalczyk)